

VEENE KEELE GRAMMATIKA

SISUKORD

NIMISÕNA	3
Nimisõnade sugu	3
Nimisõnade mitmus	4
Käänete põhifunktsioonid	6
Nominatiiv	7
Genitiiv	7
Daativ	8
Akusatiiv	9
Instrumentaal	10
Prepositsionaal	11
Nimisõnade käänamine	12
Nimisõnade käänamine ainsuses	12
Nimisõnade käänamine mitmuses	13
OMADUSSÕNA	14
Omadussõnade sugu	14
Omadussõnade võrdlusastmed	14
Omadussõnade käänamine	16
ASESÕNA	17
Isikuliste asesõnade käänamine	17
Omastavate asesõnade käänamine	17
Näitav asesõna	19
ARVSÕNA	20
Põhiarvsõnade kasutamine nimisõnaga	21
Järgarvsõnade kasutamine nimisõnaga	22
Järgarvsõnade kasutamine ajamäärustes	23
TEGUSÕNA	24
Tegusõnade algvorm	24

Tegusõnade pööramine	24
Olevik	25
Minevik	28
Tulevik	30
Enesekohased tegusõnad	33
Tegusõna БЫТЬ	35
Abitegusõnad ДОЛЖЕН, СОГЛАСЕН, ГОТОВ, НУЖЕН	37
Tegusõnade aspekt	40
Imperfektiivne aspekt	42
Perfektiivne aspekt	43
Kõneviis	44
Käskiv kõneviis	44
Tingiv kõneviis	46
Tegumood	47
Isikuline tegumood	47
Umbisikuline tegumood	48
Passiivi mineviku kesksõna lühivormid	49
KÜSISÕNAD	50
EESSÕNA	51
Ruumi väljendavad eessõnad	51
Aega väljendavad eessõnad	53

Märkus:

Õpikus kasutatud lühendid:

M – meessoost sõna

N – naissoost sõna

K – kesksoost sõna

Mitm – mitmus

NIMISÕNA

► Nimisõnade sugu

Vene keele nimisõnad võivad olla mees-, nais- ja keskssoost. Alljärgnevalt mõned näited tüüpilistest ainsuse lõppudest:

Meessoost nimisõnad	Naissoost nimisõnad	Keskssoost nimisõnad
филиал <i>filiaal</i>	фирма <i>firma</i>	место <i>koht</i>
документ <i>dokument</i>	цена <i>hind</i>	качество <i>kvaliteet</i>
директор <i>direktor</i>	фамилия <i>perekonnanimi</i>	собрание <i>koosolek</i>
трамвай <i>tramm</i>	продукция <i>toodang</i>	предприятие <i>ettevõtte</i>

Vene keeles on hulk sõnu, mille lõpus on **-ь**. Need sõnad võivad olla kas mees- või naissoost.

Kuude nimetused, elukutsed ja ametinimetused on reeglina meessoost sõnad.

Meessoost nimisõnad	Naissoost nimisõnad
день <i>päev</i>	ночь <i>öö</i>
январь <i>jaanuar</i>	речь <i>kõne</i>
словарь <i>sõnaraamat</i>	мебель <i>mööbel</i>
секретарь <i>sekretär</i>	новость <i>uudis</i>
покупатель <i>ostja</i>	должность <i>amet</i>
заместитель <i>asetäitja</i>	деятельность <i>tegevus</i>
руководитель <i>juhataja</i>	специальность <i>eriala</i>
представитель <i>esindaja</i>	национальность <i>rahvus</i>

Sõna **коллега** sugu sõltub kontekstist:

Это мой коллега Марк.

See on minu kolleeg Mark.

Это моя коллега Ирина.

See on minu kolleeg Irina.

■ Erandid:

Meessoost nimisõnad		Kesksoost nimisõnad	
кофе	<i>kohv</i>	имя	<i>nimi</i>
дядя	<i>onu</i>	время	<i>aeg</i>
папа	<i>isa</i>	меню	<i>menüü</i>
дедушка	<i>vanaisa</i>	интервью	<i>intervjuu</i>
мужчина	<i>mees</i>	такси	<i>takso</i>

► Nimisõnade mitmus

Nimisõnade mitmus moodustatakse erinevate sõnalõppude abil olenevalt nimisõna soost.

Meessoost ja naissoost nimisõnad:

Mees- ja naissoost nimisõnade mitmuse moodustamiseks on 3 võimalust:

	Ainsus	Mitmus
1) sõna tüvele lisatakse -ы :	(M) компьютер (N) контора	компьютеры <i>arvutid</i> конторы <i>kontorid</i>
2) -ий, -я ja -ь muutuvad -и 'ks:	(M) ходатай (N) акция	ходатаи <i>taotlejad</i> акции <i>aktsiad</i>
3) к, г, х, ч, ш, щ järel lisatakse -и :	(M) каталог (N) услуга	каталоги <i>kataloogid</i> услуги <i>teenused</i>

Kesksoost nimisõnad:

Kesksoost nimisõnadele lisatakse mitmuse moodustamiseks **-а** või **-я**.

Ainsus	Mitmus
товарищество	товарищества <i>ihingud</i>
общество	общества <i>seltsid</i>
собрание	собрания <i>koosolekud</i>
предприятие	предприятия <i>ettevõtted</i>

■ Erandid:

Mõnedel meessoost nimisõnadel on mitmuse lõpuks **-a** (muutub rõhuliseks), näiteks:

Ainsus	Mitus	
счёт	счета	<i>arved</i>
договор	договора	<i>lepingud</i>
господин	господа	<i>härрад</i>
директор	директора	<i>direktorid</i>

Mõningaid nimisõnu kasutatakse **ainult ainsuses**, näiteks:

Ainsus	
качество	<i>kvaliteet</i>
техника	<i>tehnika</i>
продукция	<i>toodang</i>
оборудование	<i>varustus</i>

Mõningaid nimisõnu kasutatakse **ainult mitmuses**, näiteks:

Mitus	
очки	<i>prillid</i>
деньги	<i>raha</i>
сутки	<i>ööpäev</i>
часы	<i>kell</i>
брюки	<i>püksid</i>
ножницы	<i>käärid</i>

Mõnedel nimisõnadel langevad ainsuse ja mitmuse vormid kokku, näiteks:

Ainsus / Mitmus	Ainsus / Mitmus
такси	<i>takso/taksod</i>
бюро	<i>büroo/bürood</i>
интервью	<i>intervjuu/intervjuud</i>
пальто	<i>mantel/mantlid</i>

Mõnedel nimisõnadel moodustatakse mitmus **ebareeglipäraselt**, näiteks:

Ainsus	Mitmus	
(М) человек	люди	<i>inimesed</i>
(М) ребёнок	дети	<i>lapsed</i>
(М) брат	братья	<i>vennad</i>
(М) сын	сыновья	<i>pojad</i>
(М) день	дни	<i>päevad</i>
(М) стул	стулья	<i>toolid</i>
(М) друг	друзья	<i>sõbrad</i>
(К) имя	имена	<i>nimed</i>

► Кäänete põhifunktsioonid

Vene keeles on kuus käänet:

Käände nimetus	Küsimused
Именительный падеж <i>nominatiiv</i>	Кто? Что? <i>Kes?</i> <i>Mis?</i>
Родительный падеж <i>genitiiv</i>	Кого? Чего? Откуда? <i>Kelle?</i> <i>Mille?</i> <i>Kust?</i>
Дательный падеж <i>daativ</i>	Кому? Чему? <i>Kellele?</i> <i>Millele?</i>
Винительный падеж <i>akusatiiv</i>	Кого? Что? Куда? <i>Keda?</i> <i>Mida?</i> <i>Kuhu?</i>
Творительный падеж <i>instrumentaal</i>	Кем? Чем? <i>Kellena? Kelleks?</i> <i>Millena? Milleks?</i>
Предложный падеж <i>prepositsionaal</i>	О ком? О чём? Где? <i>Kellest?</i> <i>Millest?</i> <i>Kus?</i>

▷ Nominatiiv

Nominatiivis olev nimisõna esineb lauses tavaliselt alusena:

Наша контора находится на улице Луйзе.	<i>Meie kontor asub Luise tänaval.</i>
Клиент подписал договор.	<i>Klient kirjutas lepingule alla.</i>

▷ Genitiiv

Genitiivi kasutatakse:

1) kuuluvuse tähistamisel:

компьютер директора адрес фирмы	<i>direktori arvuti firma aadress</i>
--	---

2) eituse tähistamisel:

У нас нет денег .	<i>Meil ei ole raha.</i>
Клиент ещё не видел договора .	<i>Klient ei ole veel lepingut näinud.</i>

3) arvsõnadega (v.a arvsõnaga üks) ja ebamäärast hulka väljendavate sõnadega **много, мало, несколько**:

два директора много работы	<i>kaks direktorit palju tööd</i>
---	---

4) teatud tegusõnadega, näiteks:

избегать встречи	<i>kohtumist vältima</i>
бояться экзамена	<i>eksamit kartma</i>
просить разрешения	<i>luba paluma</i>
желать счастья	<i>õnne soovima</i>
требовать порядка	<i>korda nõudma</i>

5) koos teatud eessõnadega, näiteks:

кроме **меня**
 для **меня**
 из-за **тебя**
 у **секретаря**
 вместо **директора**
 до **обеда**
 после **обеда**
 от **клиента**
 из **Таллинна**
 около **дома**
 без **работы**

peale **minu**
minu **jaoks**
sinu **pärast/tõttu**
sekretäri käes/sekretäriil
direktori asemel
enne lõunat/lõunani
pärast lõunat
kliendilt
Tallinnast
maja lähedal
ilma tööta

▷ Daativ

Daativi kasutatakse tavaliselt:

1) tähistamaks isikut või objekti, millele tegevus on suunatud:

письмо **клиенту**
 звонок **другу**
 подарок **партнёру**

kiri **kliendile**
telefonikõne **sõbrale**
kingitus **partnerile**

2) koos teatud eessõnadega, näiteks:

писать **другу**
 звонить **другу**
 помогать **другу**
 мешать **другу**

sõbrale **kirjutama**
sõbrale **helistama**
sõpra **abistama**
sõpra **segama**

3) koos järgmiste eessõnadega:

благодаря **тебе**
 по **телефону**
 по **улице**

tänu **sinule**
telefoni **teel**
tänavat **mööda**

по **понедельникам**
к **пяти часам**
к **директору**

esmaspäeviti
kella viieks
direktori juurde

▷ Akusatiiv

Akusatiiv on tüüpiline sihitise kääne. Akusatiivi kasutatakse:

1) sihiliste tegusõnadega tähistamaks objekti, millele tegevus on otseselt sihitud:

Фирма получила **заказ**.
Включи **компьютер**.
Клиент оплатил **счёт**.

Firma sai tellimuse.
Lülita arvuti sisse.
Klient maksis arve ära.

2) koos liikumist väljendavate tegusõnadega tähistamaks suunda:

ходить **на работу**
идти **в кино**
ездить **в Италию**
ехать **в командировку**

tööl käima
kinno minema
Itaaliasse sõitma
komanderingusse sõitma

3) koos teatud eessõnadega, näiteks:

через **год**
через **дорогу**
за **письмо**
на **неделю**
на **встречу**
в **магазин**
в **среду**

aasta pärast
üle tee
kirja eest
nädalaks
kohtumisele
poodi
kolmapäeval

▷ **Instrumentaal**

Instrumentaali kasutatakse:

1) instrumendi või vahendi tähistamisel:

рисовать **карандашом**
писать **ручкой**
есть **ножом и вилкой**

pliatsiga joonistama
pastakaga kirjutama
noa ja kahvliga sööma

2) oleku või seisundi tähistamisel:

Моя подруга работает **секретарём**. *Minu sõbranna töötab sekretärina.*
Он станет **главным бухгалтером**. *Temast saab pearaamatupidaja.*

3) passiivses lauses tegija tähistamisel:

Товар доставляется
производителем.
Этот вопрос решается
руководством.

Kaup tuuakse kohale tootja poolt.
See küsimus lahendatakse
juhtkonna poolt.

4) tegevusaja (**когда?** - *millal?*) tähistamisel:

Увидимся **вечером**.
Днём я буду в конторе.
Я работаю сегодня **ночью**.
Встретимся следующим **летом**.

Näeme õhtul.
Päeval olen ma kontoris.
Ma töotan täna öösel.
Kohtume järgmisel suvel.

5) teatud tegusõnadega, näiteks:

руководить **фирмой**
владеть **информацией**
пользоваться **интернетом**
заниматься **розничной продажей**
интересоваться **этой темой**

firmat juhtima
infot omama
interneti kasutama
jaemüügiga tegelema
selle teema vastu huvi tundma

6) koos teatud eessõnadega, näiteks:

с интересом	<i>huviga</i>
со мною	<i>minuga</i>
над столом	<i>laua kohal</i>
под столом	<i>laua all</i>
за домом	<i>maja taga</i>
за товаром	<i>kauba järele</i>
между домами	<i>majade vahel/vahele</i>
между столом и шкафом	<i>laua ja kapi vahel/vahele</i>

▷ Prepositsionaal

Seda käänet kasutatakse ainult eessõnadega järgmiselt:

1) eessõnaga **в** ja **на** tähistamaks tegevusaega ja –kohta:

Я работаю в банке.	<i>Mina töötan pangas.</i>
Он сейчас на собрании.	<i>Ta on hetkel koosolekul.</i>
Школа начинается в сентябре.	<i>Kool algab septembris.</i>
Они приедут на следующей неделе.	<i>Nad tulevad järgmisel nädalal.</i>

2) eessõnaga **о** või (**об**) tähistamaks jutu teemat või objekti:

Они говорят о работе.	<i>Nad räägivad tööst.</i>
Поговорим об этом позже.	<i>Räägime sellest hiljem.</i>

3) eessõnaga **при** tähistamaks võimalust või vajadust:

При необходимости меня заменит Том.	<i>Vajaduse korral asendab mind Tom.</i>
Он ушёл при первой возможности.	<i>Ta lahkus esimesel võimalusel.</i>

► **Nimisõnade käänamine**▷ **Nimisõnade käänamine ainsuses**

	Nomi- natiiv	Genitiiv	Daativ	Akusatiiv	Instru- mentaал	Preposit- sionaal
M	директор ходатай секретарь	директора ходатая секретаря	директору ходатаю секретарю	директора ходатая секретаря	директором ходатаем секретарём	директоре ходатае секретаре
N	клиентка фирма компания новость	клиентки фирмы компании новости	клиентке фирме компании новости	клиентку фирму компанию новость	клиенткой фирмой компанией новостью	клиентке фирме компании новости
K	письмо собрание	письма собрания	письму собранию	письмо собрание	письмом собранием	письме собрании

(M) секретарь - *sekretär*Nom. У нас новый **секретарь**.*Meil on uus sekretär.*Gen. Стол **секретаря** возле окна.*Sekretäri laud on akna all.*Daativ Я позвоню своему **секретарю**.*Ma helistan oma sekretärile.*Akus. Ты видел нашего нового **секретаря**?*Oled sa meie uut sekretäri näinud?*Instr. Майя работает **секретарём**.*Maia töötab sekretärina.*Prep. Он говорит о нашем **секретаре**.*Ta räägib meie sekretärist.*

Meessoost elutuid olendeid tähistavatel nimisõnadel on ainsuse akusatiivis samad käändelõpud mis nominatiivis.

(M) компьютер – *arvuti* (elutu asi)Nom. У меня новый **компьютер**.*Mul on uus arvuti.*Akus. Ты видел мой новый **компьютер**?*Oled sa mu uut arvutit näinud?*

▷ Nimisõnade käänamine mitmuses

	Nomi- natiiv	Genitiiv	Daativ	Akusatiiv	Instru- mentaali	Preposit- sionaal
М	директора ходатаи секретари	директоров ходатаев секретарей	директорам ходатаям секретарям	директоров ходатаев секретарей	директорами ходатаями секретарями	директорах ходатаях секретарях
Н	клиентки фирмы компани новости	клиенток фирм компаний новостей	клиенткам фирмам компаниям новостям	клиенток фирмы компани новости	клиентками фирмами компаниями новостями	клиентках фирмах компаниях новостях
К	письма собрания	писем собраний	письмам собраниям	письма собрания	письмами собраниями	письмах собраниях

Mitmuse nimisõnadel, mis tähistavad elutuid olendeid on akusatiivis samad käändelõpud mis nominatiivis. Võrdle:

(N) клиентка – *klient*

Nom. Наши **клиентки** в основном *Meie **kliendid** on peamiselt teismelised.*
подростки.

Akus. Благодаря кампании мы *Tänu **kampaaniale** leidsime me uusi*
нашли новых **клиенток**. ***kliente.***

(N) новость – *uudis* (elutu asi)

Nom. Сейчас начнутся **новости**. *Kohe algavad **uudised.***

Akus. Ты смотрел сегодня **новости**? *Kas sa vaatasid täna **uudiseid**?*

OMADUSSÕNA

► Omadussõnade sugu

Vene keele omadussõnad võivad olla mees-, nais- ja kesksõost. Ainsuses ja mitmuses on omadussõna lõpud järgmised:

Ainsus			Mitus	
М	Н	К		
новый	новая	новое	новые	<i>uued</i>
общий	общая	общее	общие	<i>üldised</i>
большой	большая	большое	большие	<i>suured</i>
маленький	маленькая	маленькое	маленькие	<i>väiksed</i>

(М) Это очень важ**ный** документ. *See on väga tähtis dokument.*

(Н) У нас сегодня важ**ная** встреча. *Meil on täna tähtis kohtumine.*

(К) У меня важ**ное** сообщение. *Mul on tähtis teade.*

(Mitus) Это очень важ**ные** документы. *Need on väga tähtsad dokumendid.*

► Omadussõnade võrdlusastmed

Omadussõna kesk- ja ülivõrret võib väljendada liit- või liitvormidega. Keskvõrde liitvormi saab kasutada ainult nimisõna järel (mitte vahetult nimisõna ees). Liitvorme võib kasutada nii nimisõna ees kui ka järel.

Keskvõrre		Ülivõrre	
Liitvorm	Liitvorm	Liitvorm	
интереснее	<i>более</i> интересный <i>huvitavam</i>	<i>самый</i> интересный	<i>kõige</i> <i>huvitavam</i>
интереснее	<i>более</i> интересная <i>huvitavam</i>	<i>самая</i> интересная	<i>kõige</i> <i>huvitavam</i>
интереснее	<i>более</i> интересное <i>huvitavam</i>	<i>самое</i> интересное	<i>kõige</i> <i>huvitavam</i>
интереснее	<i>более</i> интересные <i>huvitavamad</i>	<i>самые</i> интересные	<i>kõige</i> <i>huvitavamad</i>

(N) книга – raamat

Lihtvorm: Эта книга **интереснее**.

See raamat on **huvitavam**.

Liitvorm: Эта книга **более интересная**.

See raamat on **huvitavam**.

Liitvorm: Это **более интересная** книга.

See on **huvitavam** raamat.

■ Erandid:

Mõnede omadussõnade kesk- ja ülivõrde lihtvormid moodustatakse ebareeglipäraselt. Alljärgnevas tabelis on ära toodud erandlikud omadussõnad meessoost soolõpuga:

Algvõrre	Keskvõrre		Ülivõrre	
	Lihtvorm		Lihtvorm	
плохой <i>halb</i>	хуже	<i>halvem</i>	худший	<i>halvim</i>
хороший <i>hea</i>	лучше	<i>parem</i>	лучший	<i>parim</i>
маленький <i>väike</i>	меньше меньший ¹	<i>väiksem</i>	наименьший	<i>väikseim</i>
большой <i>suur</i>	больше больший ¹	<i>suurem</i>	наибольший	<i>suurim</i>
высокий <i>kõrge</i>	выше	<i>kõrgem</i>	высочайший	<i>kõrgeim</i>
редкий <i>harv</i>	реже	<i>harvem</i>	редчайший	<i>harvim</i>
короткий <i>lühike</i>	короче	<i>lühem</i>	кратчайший	<i>lühim</i>
дорогой <i>kallis</i>	дороже	<i>kallim</i>	-----	<i>kalleim</i>
дешёвый <i>odav</i>	дешевле	<i>odavam</i>	-----	<i>odavaim</i>

¹ Kasutatakse ainult nimisõna ees koos vastava soolõpuga.

(N) дорога - tee

Lihtvorm: Какая дорога **короче?**

Kumb tee on lühem?

Liitvorm: **Более короткая** дорога – через парк.

Läbi parki on lühem tee.

Lihtvorm: **Кратчайшая** дорога – через парк.

Lühim tee on läbi parki.

Liitvorm: **Самая короткая** дорога – через парк.

Kõige lühem tee on läbi parki.

Võrdlemisel kasutatakse sidesõna **чем**, mille ette pannakse vene keeles coma:

Обычный сейф дешевле, **чем** огнеупорный. *Tavaline seif on odavam kui tulekindel seif.*

► Omadussõnade käänamine

Omadussõna ühildub alati nimisõnaga käändes ja arvus.

	Nomi- natiiv	Genitiiv	Daativ	Akusatiiv	Instru- mentaali	Preposit- sionaal
M	хороший маленький большой новый	хорошего маленького большого нового	хорошему маленькому большому новому	хорошего маленького большого нового	хорошим маленьким большим новым	хорошем маленьком большом новом
N	хорошая маленькая большая новая	хорошей маленькой большой новой	хорошей маленькой большой новой	хорошую маленькую большую новую	хорошей маленькой большой новой	хорошей маленькой большой новой
K	хорошее маленькое большое новое	хорошего маленького большого нового	хорошему маленькому большому новому	хорошее маленькое большое новое	хорошим маленьким большим новым	хорошем маленьком большом новом
M i t n	хорошие маленькие большие новые	хороших маленьких больших новых	хорошим маленьким большим новым	хороших маленьких больших новых	хорошими маленькими большими новыми	хороших маленьких больших новых

Meessoost ainsuses olevatel ja kõigil mitmuses olevatel omadussõnadel, mis esinevad koos elutuid asju tähistavate nimisõnadega, on akusatiivis samad käändelõpud mis nominatiivis. Võrdle:

(M) секретарь - *sekretär*

Nom. У нас **новый** секретарь.

Meil on uus sekretär.

Akus. Ты видел нашего **нового** секретаря?

Oled sa meie uut sekretäri näinud?

(M) компьютер - *arvuti* (elutu asi)

Nom. Это твой **новый** компьютер?

Kas see on su uus arvuti?

Akus. Я купил себе **новый** компьютер.

Ma ostsin endale uue arvuti.

ASESÕNA

► Isikuliste asesõnade käänamine

Nominatiiv	Genitiiv	Daativ	Akusatiiv	Instrumetaal	Prepositsionaal
я	меня	мне	меня	мною	мне
ты	тебя	тебе	тебя	тобой	тебе
он /оно	его, него ¹	ему	его, него ¹	им	нём
она	её, неё ¹	ей	её, неё ¹	ей/ею	ней
мы	нас	нам	нас	нами	нас
вы	вас	вам	вас	вами	вас
они	их	ей	их	ими	них

¹ kasutatakse ainult koos eessõnaga (nt. у него – temal)

Nom. **Я** живу в Таллинне.

Gen. Кроме **меня** здесь никого нет.

Daativ Это письмо **мне**.

Akus. Поблагодари его за **меня**.

Instr. Пойдём со **мною**.

Prep. Ты говоришь обо **мне**?

Ma elan Tallinnas.

Peale minu pole siin kedagi.

See kiri on mulle.

Täna teda minu eest.

Tule minuga kaasa.

Kas sa räägid minust?

► Omastavate asesõnade käänamine

	Nominatiiv	Genitiiv	Daativ	Akusatiiv	Instrumetaal	Prepositsionaal
М	мой наш	моего нашего	моему нашему	моего нашего	моим нашим	о моём о нашем
Н	моя наша	моей нашей	моей нашей	мою нашу	моей нашей	о моей о нашей
К	моё наше	моего нашего	моему нашему	моё наше	моим нашим	о моём о нашем
Mitm	мои наши	моих наших	моим нашим	моих наших	моими нашими	о моих о наших

Omastavad asesõnad **твой, твоя, твоё, твои** (*sinu*) käänduvad samamoodi nagu **мой, моя, моё, мои** (*minu*).

Omastavad asesõnad **ваш, ваша, ваше, ваши** (*teie*) käänduvad samamoodi nagu **наш, наша, наше, наши** (*meie*).

Omastavad asesõnad **его** (*tema, M*), **её** (*tema, N*) ja **их** (*nende*) ei käändu.

(M) муж - *mees*

Nom.	Где твой муж работает?	<i>Kus su mees töötab?</i>
Gen.	Где живут родители твоего мужа?	<i>Kus su mehe vanemad elavad?</i>
Daativ	Это письмо твоему мужу.	<i>See kiri on su mehele.</i>
Akus.	Я видел вчера твоего мужа.	<i>Ma nägin eile su meest.</i>
Instr.	Мы гордимся твоим мужем.	<i>Me oleme uhked su mehe üle.</i>
Prer.	Они пишут о твоём муже статью.	<i>Nad kirjutavad su mehest artiklit.</i>

Meessoost ainsuses olevatel ning kõigil mitmuses olevatel omastavatel asesõnadel, mis esinevad koos elutuid olendeid tähistavate nimisõnadega, on akusatiivis samad käändelõpud mis nominatiivis. Näiteks:

(M) компьютер - *arvuti*

Nom.	Твой компьютер работает?	<i>Kas su arvuti töötab?</i>
Akus.	Я включу твой компьютер?	<i>Kas ma lülitan su arvuti sisse?</i>

Omastav asesõna **ома** ühildub nimisõnaga soos, arvus ja käändes:

(M)	Подтвердите свой заказ письменно.	<i>Kinnitage oma tellimus kirjalikult.</i>
(N)	У нас своя позиция по этому вопросу.	<i>Meil on oma seisukoht selles küsimuses.</i>
(K)	Мы используем только своё сырьё.	<i>Meie kasutame ainult oma toormaterjali.</i>
(Mitm)	Назовите свои условия.	<i>Õelge oma tingimused.</i>

► Näitav asesõna

Näitav asesõna **see** ühildub nimisõnaga soos, arvus ja käändes:

- (M) **Этот** товар хорошо продаётся. *See kaup müüb hästi.*
(N) **Эта** цена нас не устраивает. *See hind ei rahulda meid.*
(K) **Это** предложение нас не интересует. *See pakkumine ei huvita meid.*
(Mitm) **Эти** планы могут измениться. *Need plaanid võivad muutuda.*

ARVSÕNA

Arvsõnad jagunevad **põhiarvsõnadeks** (*один, три, десять*), mis määravad hulka ja **järgarvsõnadeks** (*первый, третий, десятый*), mida kasutatakse muu hulgas ka kuupäeva tähistamisel.

Oma struktuurilt jagunevad arvsõnad **liht-** (*семь, пятнадцать, сорок*) ja **liitarv-** **sõnadeks** (*тридцать два, девяносто семь, тысяча пятьсот*).

Põhiarvsõnad		Järgarvsõnad	
0	nõль		
1	один (M), одна (N), одно (K)	1.	первый
2	два (M), две (N), два (K)	2.	второй
3	три	3.	третий
4	четыре	4.	четвёртый
5	пять	5.	пятый
6	шесть	6.	шестой
7	семь	7.	седьмой
8	восемь	8.	восьмой
9	девять	9.	девятый
10	десять	10.	десятый
11	одиннадцать	11.	одиннадцатый
12	двенадцать	12.	двенадцатый
13	тринадцать	13.	тринадцатый
14	четырнадцать	14.	четырнадцатый
15	пятнадцать	15.	пятнадцатый
16	шестнадцать	16.	шестнадцатый
17	семнадцать	17.	семнадцатый
18	восемнадцать	18.	восемнадцатый
19	девятнадцать	19.	девятнадцатый
20	двадцать	20.	двадцатый
21	двадцать один	21.	двадцать первый
22	двадцать два	22.	двадцать второй
23	двадцать три	23.	двадцать третий

30	тридцать	30.	тридцатый
40	сорок	40.	сороковой
50	пятьдесят	50.	пятидесятый
60	шестьдесят	60.	шестидесятый
70	семьдесят	70.	семидесятый
80	восемьдесят	80.	восемьдесятый
90	девяносто	90.	девяностый
100	сто	100.	сотый
200	двести	200.	двухсотый
300	триста	300.	трёхсотый
400	четыриста	400.	четырёхсотый
500	пятьсот	500.	пятисотый
600	шестьсот	600.	шестисотый
700	семьсот	700.	семисотый
800	восемьсот	800.	восемьсотый
900	девятьсот	900.	девятьсотый
1000	тысяча	1000.	тысячный
1000000	миллион	1000000.	миллионный

► Põhiarvsõnade kasutamine nimisõnaga

Põhiarvsõnad ja nimisõnad ühilduvad soos, arvus ja käändes:

Sugu	1	2, 3, 4	5, 6, 7... 20 (30, 40, ...) много, мало - <i>palju, vähe</i>
M	один метр <i>üks meeter</i> один сент <i>üks sent</i>	два метра <i>kaks meetrit</i> два сента <i>kaks senti</i>	пять метров <i>viis meetrit</i> пять сентов <i>viis senti</i>
N	одна корона <i>üks kroon</i> одна тысяча <i>üks tuhat</i>	две кроны <i>kaks krooni</i> две тысячи <i>kaks tuhat</i>	пять крон <i>viis krooni</i> пять тысяч <i>viis tuhat</i>
K	одно письмо <i>üks kiri</i> одно дело <i>üks asi</i>	два письма <i>kaks kirja</i> два дела <i>kaks asja</i>	мало писем <i>vähe kirju</i> много дел <i>palju asju</i>

Liitarvsõnades määrab nimisõna vormi arvsõna viimane sõna:

двадцать одна крона	<i>21 krooni</i>
тридцать три кроны	<i>33 krooni</i>
пятьдесят четыре кроны	<i>54 krooni</i>
сто сорок пять крон	<i>145 krooni</i>
тысяча пятьсот восемьдесят шесть крон	<i>1586 krooni</i>

■ Erandid:

Järgmised nimisõnad muutuvad erandlikult: **год, месяц, неделя, день.**

Sugu	1	2, 3, 4	5, 6, 7... 20 много, мало - palju, vähe
M	один год <i>üks aasta</i>	два года <i>kaks aastat</i>	пять лет <i>viis aastat</i>
	один месяц <i>üks kuu</i>	два месяца <i>kaks kuud</i>	пять месяцев <i>viis kuud</i>
	один день <i>üks päev</i>	два дня <i>kaks päeva</i>	пять дней <i>viis päeva</i>
N	одна неделя <i>üks nädal</i>	две недели <i>kaks nädalat</i>	пять недель <i>viis nädalat</i>

► Järgarvsõnade kasutamine nimisõnaga

Järgarvsõnad ühilduvad nimisõnaga soos ja käändes:

- (M) **пятый** этаж *viies korrus*
Мой кабинет на **пятом** этаже. *Minu kabinet on viiendal korrusel.*
- (N) **пятая** страница *viies lehekülg*
Задание на **пятой** странице. *Ülesanne on viiendal leheküljel.*
- (K) **пятое** место *viies koht*
Кто сидит на **пятом** месте? *Kes istub viiendal kohal?*

► Järgarvsõnade kasutamine ajamäärustes

Kuupäeva ütlemlisel kasutatakse arvsõna kesksõos.

Какое сегодня число?	<i>Mis kuupäev täna on?</i>
Сегодня второе сентября.	<i>Täna on teine september.</i>

Kuupäeva ja aastaarvu loetakse järgmiselt:

- aasta:

в двухтысячном году	<i>2000. aastal</i>
в две тысячи втором году	<i>2002. aastal</i>

- kuu ja aasta:

в ноябре двухтысячного года	<i>2000. aasta novembris</i>
в августе две тысячи второго года	<i>2002. aasta augustis</i>

- kuupäev, kuu ja aasta:

второго сентября двухтысячного года	<i>02. septembril 2000.a.</i>
двадцать пятого мая две тысячи третьего года	<i>25. mail 2003.a.</i>

Erinevalt eesti keelest vene keeles järgarvu järel punkti ei kasutata:

Мы вернёмся 14-го ноября.	<i>Me tuleme tagasi 14. novembril.</i>
Кампания заканчивается в мае 2004 года.	<i>Kampaania lõppeb 2004. a. mais.</i>
Наша фирма находится на 2-ом этаже.	<i>Meie firma asub 2. korrusel.</i>
10-ый пункт договора надо изменить.	<i>Lepingu 10. punkti peab muutma.</i>

TEGUSÕNA

► Tegusõnade algvorm

Tegusõna infinitiivi ehk algvormi lõpp võib olla:

1) **-ТЬ:**

говорить – *rääkima*
 отвечать – *vastama*
 смотреть – *vaatama*

2) **-ТИ:**

нести – *kandma*
 идти – *minema*
 вести – *viima*

3) **-ЧЬ:**

беречь – *hoidma*
 мочь – *võima*

Vene keeles vastab infinitiiv eesti keele *ma-* ja *da-*infinitiivile:

Я должен переводить этот текст.   *Ma pean seda teksti tõlkima.*
 Я не хочу переводить этот текст.   *Ma ei taha seda teksti tõlkida.*

► Tegusõnade pööramine

Vene keeles jagunevad tegusõnad kahte pöördkonda. Infinitiivi lõpp näitab, millisesse pöördkonda tegusõna kuulub.

1. pöördkonna lõpud: **–ать** ja **–ять**
2. pöördkonna lõpud: **–ить** ja **–еть**

Alljärgnevalt mõned 1. ja 2. pöördkonna sõnad:

1. pöördkond		2. pöördkond	
думать	<i>mõtlemä</i>	ходить	<i>käima</i>
открывать	<i>avama</i>	звонить	<i>helistama</i>
понимать	<i>aru saama</i>	спешить	<i>kiirustama</i>
приглашать	<i>kutsuma</i>	просить	<i>paluma</i>
предлагать	<i>pakkuma</i>	говорить	<i>rääkima</i>
исправлять	<i>parandama</i>	смотреть	<i>vaatama</i>
объяснять	<i>seletama</i>	зависеть	<i>sõltuma</i>

■ Erandid:

Järgmised tegusõnad kuuluvad 2. pöördkonda:

держать	<i>hoidma</i>
дышать	<i>hingama</i>
слышать	<i>kuulma</i>

▷ Olevik

Oleviku kasutamine

Olevik väljendab lõpetamata tegevust, mis toimub kas kõnelemise hetkel või jooksva perioodil. Samas kasutatakse olevikuvorme ka seisundi, oleku, oskuste ja võimaluste väljendamiseks.

Olevikus on võimalik kasutada ainult imperfektiivset aspekti (несовершенный вид), kuna olevikus on tegevus tavaliselt lõpetamata.

Lõpetamata tegevus:

Сейчас он **живёт** за границей.

*Praegu **elab** ta välismaal.*

Tegevuse lõpp/tulemus täpsustamata:

Я **читаю** много специализированной литературы.

Ma **loen** palju erialast kirjandust.

Oleviku moodustamine

Tegusõna oleviku vormid moodustatakse infinitiivi tüvest pöördelõppude abil. Olevikus sõltub tegusõna pöördelõpu valik infinitiivi lõpust.

1. pöördkond		
читать <i>lugema</i>		
я	читаю	<i>mina loen</i>
ты	читаешь	<i>sina loed</i>
он/она	читает	<i>tema loeb</i>
мы	читаем	<i>meie loeme</i>
вы	читаете	<i>teie loete</i>
они	читают	<i>nad loevad</i>

2. pöördkond		
звонить <i>helistama</i>		
я	звоню	<i>mina helistan</i>
ты	звонишь	<i>sina helistad</i>
он/она	звонит	<i>tema helistab</i>
мы	звоним	<i>meie helistame</i>
вы	звоните	<i>teie helistate</i>
они	звонят	<i>nad helistavad</i>

Küsimuse, jaatuse ja eituse moodustamisel kasutatakse ühesuguseid pöördelõppe.

Я больше не работаю в банке.
Теперь я работаю в министерстве.
Где ты сейчас работаешь?

Ma ei tööta enam pangas.
Ma töötan nüüd ministeeriumis.
Kus sa praegu töötad?

■ Erandid:

Mõnedel tegusõnadel on ainsuse 1. pöördelõpuks –y ja mitmuse 3. pöördelõpuks –ут (1. pöördkond) või –ат (2. pöördkond). Näiteks:

	слышать <i>kuulma</i>	учить <i>õppima</i>	нести <i>kandma</i>
я	слышу	учу	несу
они	слышат	учат	несут

Mõnedel tegusõnadel on infinitiivi lõpu ees liide **-ова-** või **-ева-**, mis olevikus pööramisel muutub **-у**:

	контролировать <i>kontrollima</i>	танцевать <i>tantsima</i>
я	контролирую	танцую
ты	контролируешь	танцуешь
он/она	контролирует	танцует
мы	контролируем	танцуем
вы	контролируете	танцуете
они	контролируют	танцуют

Mõnede tegusõnade pööramisel toimub ainsuse 1. pöördes kaashääliku muutus. Näiteks:

д – ж	ходить – хожу	<i>käima</i> – <i>käin</i>
с – ш	просить – прошу	<i>paluma</i> – <i>palun</i>
т – ч	лететь – лечу	<i>lendama</i> – <i>lendan</i>
ж – г	бежать – бегу	<i>jooksma</i> – <i>jooksen</i>

Mõningaid tegusõnu pööratakse olevikus ebareeglipäraselt (pöördelõpud on reegli-pärased, kuid sõna tüves toimuvad muutused). Sellised sõnad on näiteks:

	хотеть <i>tahtma</i>	ехать <i>sõitma</i>	давать <i>andma</i>	писать <i>kirjutama</i>	мочь <i>võima</i>
я	хочу	еду	даю	пишу	могу
ты	хочешь	едешь	даёшь	пишешь	можешь
он/она	хочет	едет	даёт	пишет	может
мы	хотим	едем	даём	пишем	можем
вы	хотите	едете	даёте	пишете	можете
они	хотят	едут	дают	пишут	могут

В этом году я **еду** в Грецию.

Куда ты **едешь** отдохнуть

в этом году?

Sel aastal sõidan ma Kreekasse.

Kuhu sa sel aastal puhkama sõidad?

▷ **Minevik**

Mineviku kasutamine

Minevik väljendab tegevust, mis on kõnemoemendiks lõppenud. Olenevalt aspektist võib lause mõte muutuda:

1) imperfektiivne aspekt (несовершенный вид)

Lõpetamata tegevus:

Он **работал** в Москве в то время.   *Ta **töötas** tol ajal Moskvas.*

Tegevuse lõpp/tulemus täpsustamata:

Я **звонил** ему несколько раз.   *Ma **helistasin** talle mitu korda.*

2) perfektiivne aspekt (совершенный вид)

Lõpetatud tegevus:

Он **проработал** в этой фирме год и ушёл.   *Ta **töötas** selles firmas aasta aega ja siis lahkus.*

Tegevuse lõpp/tulemus täpsustatud:

Я **позвонил** ему вчера вечером, но его не было дома.   *Ma **helistasin** talle eile õhtul, kuid teda ei olnud kodus.*

Mineviku moodustamine

Minevik moodustatakse nii perfektiivse kui imperfektiivse aspekti puhul infinitiivi tüvest soolõppude abil:

читать <i>lugema</i>				
M	я		<i>mina</i>	<i>lugesin</i>
	ты	(про)читал	<i>sina</i>	<i>lugesid (läbi)</i>
	он		<i>tema</i>	<i>luges</i>
N	я		<i>mina</i>	<i>lugesin</i>
	ты	(про)читала	<i>sina</i>	<i>lugesid (läbi)</i>
	она		<i>tema</i>	<i>luges</i>
Mitm	мы		<i>meie</i>	<i>lugesime</i>
	вы	(про)читали	<i>teie</i>	<i>lugesite (läbi)</i>
	они		<i>nemad</i>	<i>lugesid</i>

■ Erandid:

Järgmiste tegusõnade tüves toimuvad mineviku moodustamisel mõned muutused:

		imperfektiivne aspekt	perfektiivne aspekt	
		идти <i>minema</i>	пойти <i>minema (kuhugi, kellegi juurde)</i>	уйти <i>ära minema</i>
M	я	шёл	пошёл	ушёл
	ты			
	он			
N	я	шла	пошла	ушла
	ты			
	она			
Mitm	мы	шли	пошли	ушли
	вы			
	они			

Я видел тебя в городе.

Куда ты **шёл**?

Я **шёл** на встречу с клиентом.

Nägin sind linnas.

Kuhu sa läksid?

Ma läksin kliendiga kohtuma.

Карин уже **ушла** домой. *Karin läks juba koju ära.*
 Ян тоже **ушёл**. *Jan läks ka ära.*
 Сегодня они **ушли** домой раньше. *Nad läksid täna varem koju ära.*

Куда они **пошли**? *Kuhu nad läksid?*
 Карин **пошла** к врачу. *Karin läks arsti juurde.*
 Ян **пошёл** на день рождения. *Jan läks sünnipäevapeole.*

▷ Tulevik

Tuleviku kasutamine

Tulevik väljendab kas tegevust, mis alles hakkab toimuma, kavatsust, otsust või lubadust. Kas ja millal tegevus lõpetatakse näitab aspekt:

1) imperfektiivne aspekt (несовершенный вид)

Tegevuse lõpp/tulemus täpsustamata:

Я **буду переводить** эту статью *Ma hakkam seda artiklit õhtul tõlkima.*
 вечером. *Õhtul kell 9 vaatan ma uudiseid.*
 Вечером в 9 я **буду смотреть**
 новости.

2) perfektiivne aspekt (совершенный вид)

Tegevuse lõpp/tulemus täpsustatud:

Я **переведу** эту статью ко вторнику. *Ma tõlgin selle artikli teisipäevaks ära.*
 Я **посмотрю** новости и *Ma vaatan uudised ära ja siis lähen*
 пойду спать. *magama.*

Tuleviku moodustamine

Tegusõna tuleviku väljendatakse kahel viisil, **liht-** või **liitvormide** abil.

Lihttulevik moodustatakse perfektiiivsetest tegusõnadest (совершенный вид), mille pööramine ei erine eriti oleviku vormidest. Lihttuleviku vorme kasutatakse siis, kui tegemist on konkreetse ühekordse tulevikus kindlasti lõpetatud tegevusega.

1. pöördkond			2. pöördkond		
прочитать (läbi) lugema			позвонить helistama		
я	прочитаю	<i>mina loen (läbi)</i>	я	позвоню	<i>mina helistan</i>
ты	прочитаешь	<i>sina loed (läbi)</i>	ты	позвонишь	<i>sina helistad</i>
он/она	прочитает	<i>tema loeb (läbi)</i>	он/она	позвонит	<i>tema helistab</i>
мы	прочитаем	<i>meie loeme läbi</i>	мы	позвоним	<i>meie helistame</i>
вы	прочитаете	<i>teie loete (läbi)</i>	вы	позвоните	<i>teie helistate</i>
они	прочитают	<i>nad loevad (läbi)</i>	они	позвонят	<i>nad helistavad</i>

Когда вы **прочитаете** мой отчёт?
Я **прочитаю** его к понедельнику.

Millal te loete mu aruande läbi?
Ma loen selle esmaspäevaks läbi.

Когда вы нам **позвоните**?
Я **позвоню** завтра утром.

Millal te meile helistate?
Ma helistan homme hommikul.

Liittulevik moodustatakse imperfektiivsetest tegusõnadest (несовершенный вид) tegusõna **быть** (*olema*) tuleviku vormi ja infinitiivi abil. Liittuleviku vorme kasutatakse siis, kui räägitakse korduvast või kestva tegevusest või pikaajalistest plaanidest.

1. pöördkond		
читать <i>lugema</i>		
я	буду читать	<i>mina loen / hakkann lugema</i>
ты	будешь читать	<i>sina loed / hakkad lugema</i>
он/она	будет читать	<i>tema loeb / hakkab lugema</i>
мы	будем читать	<i>meie loeme / hakkame lugema</i>
вы	будете читать	<i>teie loete / hakkate lugema</i>
они	будут читать	<i>nad loevad / hakkavad lugema</i>

2. pöördkond		
звонить <i>helistama</i>		
я	буду звонить	<i>mina helistan / hakkann helistama</i>
ты	будешь звонить	<i>sina helistad / hakkad helistama</i>
он/она	будет звонить	<i>tema helistab / hakkab helistama</i>
мы	будем звонить	<i>meie helistame / hakkame helistama</i>
вы	будете звонить	<i>teie helistate / hakkate helistama</i>
они	будут звонить	<i>nad helistavad / hakkavad helistama</i>

Не мешайте мне, пока я **буду**
читать отчёт.

Сколько времени ты **будешь**
его **читать**?

Я обещаю, что **буду звонить** тебе
каждый день.

*Ärge segage mind, kuni ma
aruannet loen.*

Kui kaua sa seda loed?

*Ma luban, et hakkann sulle iga päev
helistama.*

▷ Enesekohased tegusõnad

Enesekohaste tegusõnade infinitiivi lõpus on liide **–ся**. Reeglina on enesekohased tegusõnad 2-aspektilised, näiteks:

imperfektiivne aspekt (несовершенный вид)		perfektiivne aspekt (совершенный вид)	
встречаться	<i>kohtuma</i>	встретиться	<i>kohtuma</i>
открываться	<i>avanema</i>	открыться	<i>avanema</i>
ошибаться	<i>eksima</i>	ошибиться	<i>eksima</i>
договариваться	<i>kokku leppima</i>	договориться	<i>kokku leppima</i>
начинаться	<i>algama</i>	начаться	<i>algama</i>
кончаться	<i>lõppema</i>	кончиться	<i>lõppema</i>

Osa enesekohaseid tegusõnu on 1-aspektilised, näiteks:

бояться	<i>kartma</i>
учиться	<i>õppima</i>
родиться	<i>sündima</i>
пользоваться	<i>kasutama</i>
находиться	<i>asuma</i>

Olevik

Enesekohaste tegusõnade olevik moodustatakse imperfektiivsetest tegusõnadest ning põõramisel lisatakse *mina-* ja *teie-*vormis pöördelõpule (tabelis allajoonitud) liide **–сь** ning teistes pööretes liide **–ся**:

встречаться <i>kohtuma</i>			
я	встреча <u>юсь</u>	<i>mina</i>	<i>kohtun</i>
ты	встреча <u>ешься</u>	<i>sina</i>	<i>kohtud</i>
он/она	встреча <u>ется</u>	<i>tema</i>	<i>kohtub</i>
мы	встреча <u>емся</u>	<i>meie</i>	<i>kohtume</i>
вы	встреча <u>етесь</u>	<i>teie</i>	<i>kohtute</i>
они	встреча <u>ются</u>	<i>nad</i>	<i>kohtuvad</i>

Minevik

Enesekohaste tegusõnade minevik moodustatakse nii perfektiivse kui imperfektiivse aspekti puhul infinitiivi tüvest soolõppude (tabelis allajoonitud) ja liite **–ся** või **–сь** abil:

встречаться <i>kohtuma</i>			
M	я		<i>mina kohtusin</i>
	ты	встреча <u>д</u> ся	<i>sina kohtusid</i>
	он		<i>tema kohtus</i>
N	я		<i>mina kohtusin</i>
	ты	встреча <u>д</u> ась	<i>sina kohtusid</i>
	она		<i>tema kohtus</i>
Mitm	мы		<i>meie kohtusime</i>
	вы	встреча <u>д</u> ись	<i>teie kohtusite</i>
	они		<i>nemad kohtusid</i>

Tulevik

Lihttulevik

Enesekohaste tegusõnade lihttulevik moodustatakse perfektiivsetest tegusõnadest ning pööramisel lisatakse *mina-* ja *teie-*vormis pöördelõpule (tabelis allajoonitud) liide **–сь** ning teistes pööretes liide **–ся**:

встретиться <i>kohtuma</i>			
я	встреч <u>у</u> сь	<i>mina kohtun</i>	
ты	встрет <u>и</u> шься	<i>sina kohtud</i>	
он/она	встрет <u>и</u> тся	<i>tema kohtub</i>	
мы	встрет <u>и</u> мся	<i>meie kohtume</i>	
вы	встрет <u>и</u> тесь	<i>teie kohtute</i>	
они	встрет <u>я</u> тся	<i>nad kohtuvad</i>	

Liittulevik

Enesekohaste tegusõnade liittulevik moodustatakse imperfektiivsetest tegusõnadest sõna **быть** (*olema*) tulevikuvormi ja infinitiivi abil.

встречаться <i>kohtuma</i>			
я	буду встречаться	<i>mina</i>	<i>kohtun / hakkam kohtuma</i>
ты	будешь встречаться	<i>sina</i>	<i>kohtud / hakkad kohtuma</i>
он/она	будет встречаться	<i>tema</i>	<i>kohtub / hakkab kohtuma</i>
мы	будем встречаться	<i>meie</i>	<i>kohtume / hakkame kohtuma</i>
вы	будете встречаться	<i>teie</i>	<i>kohtute / hakkate kohtuma</i>
они	будут встречаться	<i>nad</i>	<i>kohtuvad / hakkavad kohtuma</i>

▷ Tegusõna БЫТЬ

Tegusõna **быть** (*olema*) kasutatakse vene keeles põhiliselt minevikus ja tulevikus. Olevikus esineb sõna **быть** ainult 3. pöörde vormis **есть** (*on*) ning seda kasutatakse põhiliselt kellegi/millegi olemasolust rääkides:

У вас дети есть ?	<i>Kas teil lapsi on?</i>
У тебя есть мой номер телефона?	<i>Kas sul minu telefoninumber on?</i>
У меня есть только твой рабочий номер.	<i>Mul on ainult su töönumber.</i>

Jaatavas lauses jäetakse sõna **есть** mõnikord ära:

У меня только твой рабочий номер. *Mul on ainult sinu töönumber.*

Olevik			
я		<i>mina</i>	<i>olen</i>
ты		<i>sina</i>	<i>oled</i>
он / она	дома	<i>tema</i>	<i>on kodus</i>
мы		<i>meie</i>	<i>oleme</i>
вы		<i>teie</i>	<i>olete</i>
они		<i>nemad</i>	<i>on</i>

Tegusõna **быть** minevik moodustatakse infinitiivi tüvest soolõppude abil:

Minevik				
M	я			<i>mina olin</i>
	ты	был		<i>sina olid</i>
	он			<i>tema oli</i>
N	я			<i>mina olin</i>
	ты	была	дома	<i>sina olid kodus</i>
	она			<i>tema oli</i>
Mitm	мы			<i>meie olime</i>
	вы	были		<i>teie olite</i>
	они			<i>nemad olid</i>

Tegusõna **быть** tulevik moodustatakse pöördelõppude abil, kusjuures sõna tüves toimub muutus:

Tulevik				
я	буду			<i>mina olen</i>
ты	будешь			<i>sina oled</i>
он / она	будет			<i>tema on</i>
мы	будем	дома		<i>meie oleme kodus</i>
вы	будете			<i>teie olete</i>
они	будут			<i>nemad on</i>

▷ **Abitegusõnad** ДОЛЖЕН, СОГЛАСЕН, ГОТОВ, НУЖЕН

Abitegusõnad **должен** (*pidama*), **согласен** (*nõus olema*) ja **готов** (*valmis olema*) ühilduvad asesõnaga arvus ja soos. Sõnu **должен** ja **согласен** pööratakse sarnaselt sõnale **готов**.

ГОТОВ - *VALMIS OLEMA*

Olevik			
M	я		<i>ma olen</i>
	ты	готов	<i>sa oled valmis</i>
	он		<i>ta on</i>
N	я		<i>ma olen</i>
	ты	готова	<i>sa oled valmis</i>
	она		<i>ta on</i>
K	оно	готово	<i>see on valmis</i>
Mitm	мы		<i>me oleme</i>
	вы	готовы	<i>te olete valmis</i>
	они		<i>nad on</i>

Minevik			
M	я		<i>ma olin</i>
	ты	был	<i>sa olid valmis</i>
	он	готов	<i>ta oli</i>
N	я		<i>ma olin</i>
	ты	была	<i>sa olid valmis</i>
	она	готова	<i>ta oli</i>
K	оно	было	<i>see oli valmis</i>
Mitm	мы		<i>me olime</i>
	вы	были	<i>te olite valmis</i>
	они	готовы	<i>nad olid</i>

Tulevik						
M	я	буду		<i>ma</i>	<i>olen</i>	
	ты	будешь	готов	<i>sa</i>	<i>oled</i>	<i>valmis</i>
	он	будет		<i>ta</i>	<i>on</i>	
N	я	буду		<i>ma</i>	<i>olen</i>	
	ты	будешь	готова	<i>sa</i>	<i>oled</i>	<i>valmis</i>
	она	будет		<i>ta</i>	<i>on</i>	
K	оно	будет	готово	<i>see</i>	<i>on</i>	<i>valmis</i>
Mitm	мы	будем		<i>me</i>	<i>oleme</i>	
	вы	будете	готовы	<i>te</i>	<i>olete</i>	<i>valmis</i>
	они	будут		<i>nad</i>	<i>on</i>	

Он **готов** подписать договор
о сотрудничестве.
Вчера они **были готовы**
подписать договор.
Я **буду готова** через 15 минут.

*Ta **on valmis** koostöölepingule alla
kirjutama.
Eile **olid** nad **valmis** lepingule alla
kirjutama.
Mina **olen valmis** 15 minuti pärast.*

СОГЛАСЕН - NÕUS OLEMA

Он **не согласен** с этим решением.
Раньше они **были** с этим
согласны.
Только тогда мы **будем согласны**
на ваши условия.

*Ta **ei ole** selle otsusega **nõus**.
Varem **olid** nad sellega **nõus**.
Alles siis **oleme** me teie tingimustega
nõus.*

ДОЛЖЕН - PIDAMA

Она **должна** позвонить сегодня.
Они **должны были** заплатить
2 дня назад.
Боюсь, тогда я **буду должен**
назначить вам штраф.

*Ta **peab** täna helistama.
Nad **pidid** maksuma 2 päeva tagasi.
Kardan, et siis **pean** ma teile trahvi
määrama.*

 НУЖЕН - VAJA OLEMA

Abitegusõna **нужен** ühildub nimisõnaga arvus ja soos ning pööratakse olevikus, minevikus ja tulevikus sarnaselt sõnale **готов**:

Olevik			
М	офис документ работник	нужен	<i>kontorit dokumenti on vaja töötajat</i>
N	идея работа помощь	нужна	<i>ideed tööd on vaja abi</i>
К	сырьё время место	нужно	<i>toorainet aega on vaja ruumi</i>
Mitm	деньги бумаги идеи	нужны	<i>raha pabereid on vaja ideid</i>

Minevik			
М	офис документ работник	был нужен	<i>kontorit dokumenti oli vaja töötajat</i>
N	идея работа помощь	была нужна	<i>ideed tööd oli vaja abi</i>
К	сырьё время место	было нужно	<i>toorainet aega oli vaja ruumi</i>
Mitm	деньги бумаги идеи	были нужны	<i>raha pabereid oli vaja ideid</i>

Tulevik			
M	офис документ работник	будет нужен	<i>kontorit</i> <i>dokumenti on vaja</i> <i>töötajad</i>
N	идея работа помощь	будет нужна	<i>ideed</i> <i>tööd on vaja</i> <i>abi</i>
K	сырьё время место	будет нужно	<i>toorainet</i> <i>aega on vaja</i> <i>ruumi</i>
Mitm	деньги бумаги идеи	будут нужны	<i>raha</i> <i>pabereid on vaja</i> <i>ideid</i>

Sõnaga **нужен** kasutatav asesõna on daativi käändes:

Мне нужна ваша помощь.

Mul on teie abi vaja.

Тебе не нужен новый компьютер.

Sul ei ole uut arvutit vaja.

Ему была нужна твоя помощь
вчера.

Tal oli eile su abi vaja.

Ей не были нужны эти документы.

Tal ei olnud neid dokumente vaja.

Нам на завтра будет нужен .
переводчик

Meil on homseks tõlki vaja.

Вам завтра будет нужен гид?

Kas teil on homme giidi vaja?

Им не нужна помощь.

Neil ei ole abi vaja.

► Tegusõnade aspekt

Vene keeles on kaks aspekti:

- 1) imperfektiivne aspekt (несовершенный вид)
- 2) perfektiivne aspekt (совершенный вид).

Mõnedel tegusõnadel on ainult üks aspekt (nt. *tahtma* – *хотеть*), teistel verbidel on aga kaks aspekti (nt. *ostma* – *покупать*, *купить*).

Tavaliselt moodustavad imperfektiivsed ja perfektiivsed tegusõnad paari. Mõned neist paaridest tõlgitakse eesti keelde erinevate sõnadega, mõned paarid tõlgitakse ühe ja sama tegusõnaga. Alljärgnevalt mõned näited:

imperfektiivne aspekt (несовершенный вид)	perfektiivne aspekt (совершенный вид)
писать <i>kirjutama</i>	написать <i>valmis kirjutama</i>
планировать <i>planeerima</i>	запланировать <i>planeerima</i>
читать <i>lugema</i>	прочитать <i>läbi lugema</i>
делать <i>tegemea</i>	сделать <i>ära tegema</i>
есть <i>sööma</i>	съесть <i>ära sööma</i>
учить <i>õppima</i>	выучить <i>ära õppima</i>
строить <i>ehitama</i>	построить <i>valmis ehitama</i>
смотреть <i>vaatama</i>	посмотреть <i>vaatama</i>
ехать <i>sõitma, minema</i>	поехать <i>sõitma, minema</i>
решать <i>otsustama</i>	решить <i>otsustama</i>
встречать <i>kohtama</i>	встретить <i>kohtama</i>
позволять <i>lubama</i>	позволить <i>lubama</i>
оформлять <i>vormistama</i>	оформить <i>vormistama</i>
объяснять <i>seletama</i>	объяснить <i>seletama</i>
получать <i>saama</i>	получить <i>saama</i>
спрашивать <i>küsima</i>	спросить <i>küsima</i>
показывать <i>näitama</i>	показать <i>näitama</i>
покупать <i>ostma</i>	купить <i>ostma</i>
говорить <i>rääkima</i>	сказать <i>ütleva</i>
брать <i>võtma</i>	взять <i>võtma</i>
переводить <i>tõlkima</i>	перевести <i>tõlkima</i>
начинать <i>alustama</i>	начать <i>alustama</i>

▷ Imperfektiivne aspekt

Imperfektiivne aspekt (несовершенный вид) väljendab lõpetamata tegevust või tegevust, mille lõpu või tulemuse kohta ei ole midagi öeldud.

Lõpetamata tegevus:

Я как раз **читал** твой отчёт,
когда ты позвонил.

*Ma **lugesin** parajasti su aruannet,
kui sa helistasid.*

Kuigi nüüdseks võib kõneleja olla juba tegevuse lõpetanud, oli tal kõnelemise hetkel aruande lugemine pooleli.

Я **читаю** этот отчёт уже 2 часа.

*Ma **olen** seda aruannet juba 2 tundi
lugenud.*

Tegevus on pooleli. Kõneleja on juba 2 tundi lugenud ning loeb veel edasi.

Tegevuse lõpp/tulemus täpsustamata:

Раньше я каждый день **читал**
«Деловые ведомости».

*Vanasti **lugesin** ma iga päev Äripäeva.*

Tegevus on lõpetatud, kuid tegevuse lõpp või tulemus on täpsustamata – ei selgu, millal kõneleja lugemise lõpetas ja kas ta luges alati lehe ka otsast lõpuni läbi.

Я уже **читал** этот отчёт.

*Ma **olen** seda aruannet juba **lugenud**./
Ma juba **lugesin** seda aruannet.*

Lausest ei selgu, millal kõneleja seda aruannet luges ja kas ta selle ka lõpuni läbi luges.

Я **буду читать** эту книгу вечером.

*Ma **hakkan** seda raamatut õhtul
lugema./ Ma **loen** seda raamatut õhtul.*

Lausest ei selgu, kas kõneleja loeb raamatu õhtuga läbi või ainult alustab lugemist.

▷ Perfektiivne aspekt

Perfektiivne aspekt (совершенный вид) väljendab lõpetatud tegevust või ühekordset tegevust, mis tulevikus kindlasti lõpetatakse.

Lõpetatud tegevus:

Я уже **прочитал** этот отчёт.   *Ma lugesin selle aruande juba läbi.*

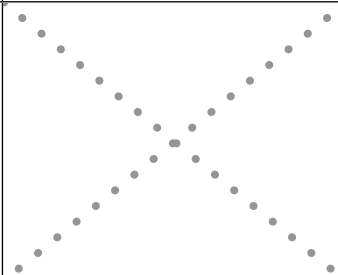
Tegevus on lõpetatud. Kõneleja on aruande läbi lugenud.

Tegevuse lõpp/tulemus täpsustatud:

Я **прочитаю** твой отчёт
к завтрашнему дню.   *Ma loen su aruande homseks läbi.*

Tegevus lõpetatakse tulevikus. Kõneleja annab täpselt teada, mis ajaks tegevus täielikult lõpetatakse.

Olevikus saab kasutada ainult imperfektiivset aspekti, kuna olevikus on tegevus tavaliselt lõpetamata. Minevikus ja tulevikus saab kasutada nii imperfektiivset kui ka perfektiivset aspekti.

Aeg	Aspekt	
	imperfektiivne aspekt (несовершенный вид)	perfektiivne aspekt (совершенный вид)
Olevik	<p>Я пишу отчёты каждый день. <i>Ma kirjutan iga päev aruandeid.</i></p> <p>Сейчас я пишу отчёт. <i>Ma kirjutan praegu aruannet.</i></p> <p>Я пишу этот отчёт уже 2 часа. <i>Ma olen seda aruannet juba 2 tundi kirjutanud.</i></p>	

Minevik	Я писал этот отчёт 2 часа. <i>Ma kirjutasin seda aruannet 2 tundi.</i>	Я написал этот отчёт за 2 часа. <i>Ma kirjutasin selle aruande 2 tunniga valmis.</i>
	Я писал этот отчёт уже 2 часа, когда ты пришёл. <i>Ma olin seda aruannet juba 2 tundi kirjutanud, kui sa tulid.</i>	Когда ты пришёл, я уже написал отчёт. <i>Kui sa tulid, olin ma aruande juba valmis kirjutanud.</i>
Tulevik	Этот отчёт я буду писать завтра. <i>Ma hakkan seda aruannet homme kirjutama.</i>	Я напишу этот отчёт завтра. <i>Ma kirjutän selle aruande homme valmis.</i>

► Kõneviis

▷ Käskiv kõneviis

Käskiva kõneviisi kasutamine

Käskivat kõneviisi kasutatakse vene keeles peamiselt käskluse või palve väljendamisel. Võib aga kasutada ka teistes situatsioonides, nagu näiteks viisakas nõudmine, kutse, vabandamine, ettepaneku tegemine või keelamine:

Käsk:	Идите сюда!	<i>Tulge siia!</i>
Palve:	Принесите воды.	<i>Tooge vett.</i>
Nõue:	Дайте документы.	<i>Andke dokumendid.</i>
Kutse:	Приходите в гости.	<i>Tulge külla.</i>
Vabandus:	Извините!	<i>Vabandage!</i>
Keeld:	Не курите здесь!	<i>Ärge suitsetage siin!</i>

Käskiva kõneviisi moodustamine

Käskiv kõneviis moodustatakse ainsuse 1. pöörde tüvest.

Kui tegusõna tüvi lõpeb kaashäälikuga, lisatakse ainsuses **-и** ja mitmuses **-ите**.

Täishäälikuga lõppevale tegusõna tüvele lisatakse ainsuses –**и** ja mitmuses –**ите**.

Ainsus		Mitus	
– и / – й		– ите / – йте	
звони	<i>helista</i>	звоните	<i>helistage</i>
пиши	<i>kirjuta</i>	пишите	<i>kirjutage</i>
скажи	<i>üttele</i>	скажите	<i>öelge</i>
дай	<i>anna</i>	дайте	<i>andke</i>
читай	<i>loe</i>	читайте	<i>lugege</i>
работай	<i>tööta</i>	работайте	<i>töötage</i>

Kui enesekohase tegusõna tüvi lõpeb kaashäälikuga, lisatakse ainsuses –**ишь** ja mitmuses – **итесь**.

Kui enesekohase tegusõna tüvi lõpeb täishäälikuga, lisatakse ainsuses –**йся** ja mitmuses – **итесь**.

Ainsus		Mitus	
– ишь / – йся		– итесь / – йтесь	
договори шь	<i>lepi kokku</i>	договорит есь	<i>leppige kokku</i>
улыбай ся	<i>naerata</i>	улыбайт есь	<i>naeratage</i>

■ Erandid:

Mõnedel tegusõnadel lisatakse –**и** või –**й** asemel –**ь**, millele mitmuse puhul lisatakse veel mitmuse tunnus –**те**:

Ainsus		Mitus	
– ь		– ьте	
е шь	<i>söö</i>	е шьте	<i>sööge</i>
сяд ь	<i>istu</i>	сяд ьте	<i>istuge</i>
оста вь	<i>jäta</i>	оста вьте	<i>jätke</i>
ответ ь	<i>vasta</i>	ответ ьте	<i>vastake</i>
соста вь	<i>koosta</i>	соста вьте	<i>koostage</i>
постав ь	<i>pane</i>	постав ьте	<i>pange</i>

Keelud moodustatakse sõna **не** abil, mis pannakse tegusõna ette nii ainsuse kui ka mitmuse puhul.

Не кури здесь!

Ära suitseta siin!

Не курите в помещении!

Ärge suitsetage ruumis!

Не кричи!

Ära karju!

Не кричите на меня!

Ärge karjuge mu peale!

▷ Tingiv kõneviis

Tingiva kõneviisi kasutamine

Tingivat kõneviisi kasutatakse vene keeles peamiselt tegevuse tingimuse väljendamisel, aga ka soovi, palve või ettepaneku viisakaks väljendamiseks.

Tingimus:

Если возможно, мы **сделали бы**
заказ уже сегодня.

*Kui võimalik, esitaksime tellimuse juba
täna.*

Soov:

Я **хотел бы** посмотреть ваш
каталог.

Ma tahaksin teie kataloogi vaadata.

Palve:

Не могли бы вы вызвать
мне такси?

Kas te saaksite mulle takso tellida?

Ettepanek:

Вы **не хотели бы** посмотреть
каталог?

*Kas te sooviksite/tahaksite kataloogi
vaadata?*

Tingiva kõneviisi moodustamine

Tingiv kõneviis moodustatakse tegusõna minevikuvormi ja muutumatu partikli **бы** abil. Partikkel **бы** võib olla nii enne kui peale tegusõna. Võrdle:

Мы **бы** **сделали** заказ уже сегодня. = Мы **сделали бы** заказ уже сегодня.
Вы **бы не могли** вызвать мне такси? = Вы **не могли бы** вызвать мне такси?

Eitava vormi kasutamine muudab palve ja ettepaneku viisakamaks, kusjuures ei eelda eitavat vastust:

Не могли бы вы вызвать мне такси? *Kas te saaksite mulle takso tellida?*

► Tegumood

Vene keeles eristatakse kahte tegumoodi: isikulist ja umbisikulist tegumoodi.

▷ Isikuline tegumood

Isikulise tegumoe puhul on tegemist aktiivlausega, kus on olemas tegevuse subjekt ehk alus. Alus määrab tegusõna vormi, mida väljendatakse ainsuses ja mitmuses pöördelõppude abil ning kolmes ajas (olevikus, minevikus ja tulevikus):

Olevik

imperf. aspekt	АО Ehitus строит этот дом.	<i>AS Ehitus ehitab seda maja.</i>
imperf. aspekt	Они строят этот дом уже 6 месяцев.	<i>Nad on seda maja juba 6 kuud ehitanud.</i>
perf. aspekt	-----	-----

Minevik

imperf. aspekt	Они строили этот дом год.	<i>Nad ehitasid seda maja aasta aega.</i>
perf. aspekt	Они построили этот дом за год.	<i>Nad ehitasid selle maja aastaga valmis.</i>

Tulevik

imperf. aspekt Осенью они **будут строить** отель. *Sügisel hakkavad nad hotelli ehitama.*

perf. aspekt Они **построят** отель к весне. *Nad ehitavad hotelli kevadeks valmis.*

▷ **Umbisikuline tegumood**

Umbisikulise tegumoe väljendamiseks on mitu võimalust:

1) mitmuse 3. pöörde kasutamine

Kui alust ehk tegijat ei mainita, võib kasutada tegusõna mitmuse 3. pööret. Tegusõna vorm võib olla imperfektiivne või perfektiivne ning olevikus, minevikus ja tulevikus:

Olevik

imperf. aspekt Этот дом ещё только **строят**. *Seda maja alles ehitatakse.*

imperf. aspekt Этот дом **строят** уже 6 месяцев. *Seda maja on juba 6 kuud ehitatud.*

perf. aspekt -----

Minevik

imperf. aspekt Этот дом **строили** год. *Seda maja ehitati aasta aega.*

perf. aspekt Этот дом **построили** за год. *See maja ehitati aastaga valmis.*

Tulevik

imperf. aspekt Осенью **будут строить** отель. *Sügisel hakatakse hotelli ehitama.*

perf. aspekt Отель **построят** к весне. *Hotell ehitatakse kevadeks valmis.*

2) passiivi mineviku kesksõna lühivormi kasutamine

Перфекtiivse aspekti puhul võib kasutada passiivi mineviku kesksõna lühivormi, mille ajavorm täpsustatakse tegusõna **быть** abil. Õige vorm valitakse põhisõna soo ja arvu järgi. Passiivi mineviku kesksõna tõlgitakse eesti keelde *tud*-kesksõna abil.

Olevik

perf. aspekt -----

Minevikperf. aspekt Этот дом **построен** в 2001 году.*See maja on ehitatud 2001.a.*Дом **был построен** по спецпроекту. *Maja oli eriprojekti järgi ehitatud.***Tulevik**perf. aspekt Отель **будет построен** к весне.*Hotell on/saab kevadeks valmis ehitatud.*▷ **Passiivi mineviku kesksõna lühivormid****Kasutamine**

Neid vorme kasutatakse tavaliselt passiivilauseses öeldisena. Kesksõna lühivormid ei käändu, kuid ühilduvad põhisõnaga soos ja arvus ning ajavormi täpsustamiseks kasutatakse tegusõna **быть** eri ajavorme. Passiivi mineviku kesksõna tõlgitakse eesti keelde *tud*-kesksõna abil.

Moodustamine

Tegusõna algvormi tunnus asendatakse lõpuga, mis vastab põhisõna soole ja arvule. Meessoost vorm on lõputa.

Algvorm	М	Н	К	Mitm	Tõlge
основать	основа н	основа на	основа но	основа ны	<i>asutatud</i>
потерять	потеря н	потеря на	потеря но	потеря ны	<i>kaotatud</i>
построить	постро ен	постро ена	постро ено	постро ены	<i>ehitatud</i>
принести	принес ён	принес ена	принес ено	принес ены	<i>toodud</i>

■ Mõned erandid:

Algvorm	M	N	K	Mitm	Tõlge
открыть	открыт	открыта	открыто	открыты	<i>avatud</i>
заккрыть	заккрыт	заккрыта	заккрыто	заккрыты	<i>suletud</i>
начать	начат	начата	начато	начаты	<i>alustatud</i>
взять	взят	взята	взято	взяты	<i>võetud</i>

KÜSISÕNAD

Кто?	<i>Kes?</i>
Что?	<i>Mis? Mida?</i>
Чей? Чья? Чьё? Чьи?	<i>Kelle oma?</i>
Кого?	<i>Kelle? Keda?</i>
Чего?	<i>Mille? Mida?</i>
Кому?	<i>Kellele?</i>
Чему?	<i>Millele?</i>
Кем?	<i>Kellena? Kelleks?</i>
Чем?	<i>Millena? Milleks?</i>
О ком?	<i>Kellest?</i>
О чём?	<i>Millest?</i>
Как?	<i>Kuidas?</i>
Как долго?	<i>Kui kaua?</i>
Как часто?	<i>Kui tihti?</i>
Какой? Какая? Какое? Какие?	<i>Missugune? Milline?</i>
Который?	<i>Mitmes?</i>
Сколько?	<i>Palju? Mitu?</i>
На сколько?	<i>Kui kauaks?</i>
Где?	<i>Kus?</i>
Куда?	<i>Kuhu?</i>
Откуда?	<i>Kust?</i>
Почему?	<i>Miks?</i>
Зачем?	<i>Milleks?</i>
Когда?	<i>Millal?</i>

EESSÕNA

Eessõnad täpsustavad käändevormide tähendust, koos väljendavad nad ruumilisi ja ajalisi suhteid. Eessõna valikul peab tähelepanu pöörama ka käändevormile.

► Ruumi väljendavad eessõnad

Где? – Kus?

Eessõna		Kääne	Näited	
около	<i>lähedal</i>	<i>genitiiv</i>	около дома около банка	<i>maja lähedal</i> <i>panga lähedal</i>
у	<i>ääres,</i> <i>juures</i>	<i>genitiiv</i>	у моря у директора	<i>mere ääres</i> <i>direktori juures</i>
возле	<i>kõrval</i>	<i>genitiiv</i>	возле дома возле магазина	<i>maja kõrval</i> <i>poe kõrval</i>
вокруг	<i>üumber</i>	<i>genitiiv</i>	вокруг стола вокруг дома	<i>laua üumber</i> <i>maja üumber</i>
напротив	<i>vastas</i>	<i>genitiiv</i>	напротив банка напротив дома	<i>panga vastas</i> <i>maja vastas</i>
под	<i>all</i>	<i>instrumentaal</i>	под столом под мостом	<i>laua all</i> <i>silla all</i>
над	<i>kohal</i>	<i>instrumentaal</i>	над диваном над столом	<i>diivani kohal</i> <i>laua kohal</i>
между	<i>vahel</i>	<i>instrumentaal</i>	между окном и дверью между домами	<i>akna ja laua vahel</i> <i>majade vahel</i>
перед	<i>ees</i>	<i>instrumentaal</i>	перед домом перед дверью	<i>maja ees</i> <i>ukse ees</i>
на	<i>-l</i>	<i>prepositsionaal</i>	на работе на стуле	<i>tööl</i> <i>toolil</i>
в	<i>-s</i>	<i>prepositsionaal</i>	в шкафу в комнате	<i>kapis</i> <i>toas</i>

Куда? - *Kuhu?*

Eessõna		Kääne	Näited	
до	<i>-ni</i>	<i>genitiiv</i>	до перекрёстка до конца улицы	<i>ristmikuni</i> <i>tänava lõpuni</i>
к (ко)	<i>poole, juurde</i>	<i>daativ</i>	к начальнику ко мне	<i>ülemuse poole/juurde</i> <i>minu poole</i>
по	<i>mööda</i>	<i>daativ</i>	по улице по дороге	<i>mööda tänavat</i> <i>mööda teed</i>
через	<i>üle, läbi</i>	<i>akusatiiv</i>	через улицу через парк	<i>üle tänav</i> <i>läbi pargi</i>
за	<i>taha</i>	<i>akusatiiv</i>	за дом за угол	<i>maja taha</i> <i>nurga taha</i>
в	<i>-sse</i>	<i>akusatiiv</i>	в офис в дом	<i>kontorisse</i> <i>majja</i>
на	<i>-le</i>	<i>akusatiiv</i>	на стол на полку	<i>lauale</i> <i>riiulile</i>

Откуда? - *Kust?*

Eessõna		Kääne	Näited	
из	<i>-st</i>	<i>genitiiv</i>	из кармана из Таллинна	<i>taskust</i> <i>Tallinnast</i>
из-за	<i>tagant</i>	<i>genitiiv</i>	из-за угла из-за дома	<i>nurga tagant</i> <i>maja tagant</i>
из-под	<i>alt</i>	<i>genitiiv</i>	из-под стола из-под окна	<i>laua alt</i> <i>akna alt</i>
с (со)	<i>-lt</i>	<i>genitiiv</i>	с стола с полки	<i>laualt</i> <i>riiulilt</i>
от	<i>juurest</i>	<i>genitiiv</i>	от окна от меня	<i>akna juurest</i> <i>minu juurest</i>

► Aega väljendavad eessõnad

Eessõna	Kääne	Kasutus	Näide
в	<i>prepositsio-naal</i>	kellaajad	в два часа <i>kell 2</i> в семь вечера <i>kell 7 õhtul</i>
		nädalapäevad	в понедельник <i>esmaspäeval</i> в субботу утром <i>laupäeva hommikul</i>
		kuud	в сентябре <i>septembris</i> в начале марта <i>märtsi alguses</i>
		aastad	в 1999-ом году <i>1999.aastal</i> в 2003-ем году <i>2003.aastal</i>
		sajandid	в 20-ом веке <i>20.sajandil</i> в 21-ом веке <i>21. sajandil</i>
на	<i>prepositsio-naal</i>	kindlad väljendid	на этой неделе <i>sellel nädalal</i> на прошлой неделе <i>eelmisel nädalal</i> на следующей неделе <i>järgmisel nädalal</i>
по	<i>daativ</i>	kindlad väljendid	по понедельникам <i>esmaspäeviti</i> по средам <i>kolmapäeviti</i> по вечерам <i>õhtuti</i> по ночам <i>öösiiti</i> по выходным <i>nädalavahetustel</i> по рабочим дням <i>tööpäeviti</i>
к (ко)	<i>daativ</i>	Mis ajaks?	к вечеру <i>õhtuks</i> к пятнице <i>reedeks</i> к вторнику <i>teisipäevaks</i> к 10-му октября <i>10.oktoobriks</i> к рождеству <i>jõuludeks</i>
с ... до	<i>genitiiv</i>	Mis ajast mis ajani?	с девяти до пяти <i>üheksast viieni</i> с часа до двух <i>ühest kaheni</i> с утра до вечера <i>hommikust õhtuni</i> с понедельника до пятницы <i>esmaspäevast reedeni</i> с весны до осени <i>kevadest sügiseni</i>

в течение	<i>genitiiv</i>	Mis aja jooksul?	в течение дня	<i>päeva jooksul</i>
			в течение недели	<i>nädala jooksul</i>
			в течение года	<i>aasta jooksul</i>
			в течение семестра	<i>semestri jooksul</i>
			в течение отпуска	<i>puhkuse jooksul</i>

Aastaegade, päevaosade ja kuupäevade tähistamisel eessõnu ei kasutata:

утром   *hommikul*
 днём   *päeval*
 вечером   *õhtul*
 ночью   *öösel*

весной   *kevadel*
 летом   *suvel*
 осенью   *sügisel*
 зимой   *talvel*

десятого мая   *10. mail*
 пятого января   *5. jaanuaril*